

LAKIALOITE 62/2009 vp

Laki rikoslain 23 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Maassamme hukkuu vuosittain noin 200 ihmistä. Puolet kaikista näistä onnettomuuksista tapahtuu alkoholin vaikutuksen alaisena. Kuolemaan johtaneissa veneilyonnettomuuksissa noin kahdessa kolmasosassa tapauksista alkoholilla on ollut osuutta onnettomuuteen. Hukkumisonnettomuus on useimmiten monen tekijän summa. Lieväkin humalatila lisää onnettomuusriskiä, koska arviointikyky, reaktionopeus ja liikkeen hallinta heikkenevät. Onnettomuusriski on kaksinkertainen kahden keskioluen ja kymmenkertainen 5—6 oluen jälkeen. Myös erilaisen huumaaivien ja väsyttävien lääkkeiden käyttö moninkertaistaa onnettomuusriskin.

Sama alkoholimäärä, joka seurustelutilanteessa ravintolassa on harmiton, voi tilanteessa, jossa on toimittava, aiheuttaa onnettomuuden. Esimerkiksi venettä kuljetettaessa tai uidessa vähäinenkin alkoholimäärä on riski. Alkoholia nauttineena ei useinkaan huomaa suorituskykynsä heikentymistä. Arvostelukyvyn heikentyminen aiheuttaa turhien riskien ottamista ja humalassa usein tehdään asioita, joita ei tehtäisi selvän päin.

Vuonna 2008 poliisi havaitsi ratsioissa yhteensä 59 vesiliikennejuopumusta. Kaiken kaikkiaan poliisi puhallutti 2 718 veneen kuljettajaa. Alkoholia maistelleita oli 19,2 % puhallutetuista, joista "vahvemmin" maistelleita (0,50—0,99 promillea) oli 4,7 %. Eniten alkoholia nauttineita veneilijöitä löytyi alle rekisteröintirajan olevista veneistä, eli moottoriveneistä, joissa on enintään 20 hevosvoiman moottori. Järvialueilla ruorijuoppoja tutkituista pienveneilijöistä oli

3,21 % ja merialueilla 4,24 %. Viime vuonna Länsi-Suomen merivartioston 643 tehtävästä yli 40 johtui alkoholista.

Valistuksesta ja tiedottamisesta huolimatta maistissa olevia veneilijöitä on yhtä paljon kuin aiemminkin. Alkoholin osuus tapaturman syntyyn kirjataan tilastoihin vasta, jos onnettomuuden uhrin veren alkoholipitoisuus on ollut yli yhden promillen, joka on vesiliikennejuopumuksen alaraja. Henkilö, jonka verestä mitataan yksi promille tai vastaavasti uloshengitysilmaasta 0,50 milligrammaa alkoholia litrasta, on jo kohtalaisen voimakkaasti päihtynyt. Ei ole mitään perustetta sille, että vesiliikennejuopumuksen promilleraja on kaksi kertaa niin korkea kuin tieliikenteen, ja niin ollen lähentelee jo tieliikenteessä määriteltyä törkeän rattijuopumuksen raja-arvoa. Poliisijohtaja Kimmo Hakosen mukaan tulisi vakavasti harkita veneilijöiden promillerajan laskemista: "Yksi promille alkoholia veressä on liikaa nopean tai suuren vapaa-ajan aluksen kipparille. Tieliikenteen promillerajoja olisi harkittava myös vesiliikenteessä." Aiemmin saman lakialoitteen hylkäämistä on perusteltu sillä, että suuri yleisö vastustaisi veneilyn promillerajan laskemista. Enemmistö kansalaisista on promillerajan alentamisen kannalla. Viime vuonna julkaistun tutkimuksen mukaan kuitenkin lähes kolme neljästä suomalaisesta laskisi nykyistä yhden promillen rajaa. Puolet kannattaa promillerajan laskemista samalle tasolle kuin autoilijoilla, neljännes on nollarajan kannalla. Lakialoitetta on vastustettu myös sen vuoksi, ettei promillerajaa vesillä kyetä valvo-

maan riittävästi. On kuitenkin hyvä muistaa, että lailla on myös ennalta ehkäisevä vaikutus ja vaikutus asenteisiin vesillä liikkumiseen. Poliisin nykyiselläkin valvonnalla voidaan saada kiinni alemman promillerajan ylitykseen syyllistyneet ruorijuopot.

Myös vesiskoottereilla ja muilla niihin rinnasteisilla moottorikäyttöisillä vesikulkuneuvoilla liikkuminen tulee liittää vesiliikennejuopumusta säätelevän lainsäädännön piiriin. Vesi-

liikenteen turvallisuuden parantamiseksi ja kuolemaan johtavien onnettomuuksien vähentämiseksi on vesiliikennejuopumuksen promilleraja muutettava yhdenmukaiseksi tieliikenteessä voimassa olevan 0,5 promillen rajan kanssa.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 23 luvun 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 23 luvun 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1198/2002, seuraavasti:

23 luku

Liikenne rikoksista

5 §

Vesiliikennejuopumus

Joka ohjailee alusta tai muuta moottorikäyttöistä vesikulkuneuvoa tai toimii aluksessa sen kulun turvallisuuteen olennaisesti vaikuttavassa tehtävässä

1) nautittuaan alkoholia niin, että hänen vereensä alkoholipitoisuus tehtävän aikana tai sen jälkeen on vähintään 0,5 promillea tai että hänellä tällöin on vähintään 0,25 milligrammaa alkoholia litrassa uloshengitysilmaa tai että hänen

kykynsä tehtävän vaatimiin suorituksiin on huonontunut, tai

2) käytettyään muuta huumavaa ainetta kuin alkoholia tai tällaista ainetta ja alkoholia niin, että hänen kykynsä tehtävän vaatimiin suorituksiin on heikentynyt,

ja jos olosuhteet ovat sellaiset, että teko on omiaan aiheuttamaan vaaraa kuljettajan tai toisen henkilön turvallisuudelle, on tuomittava *vesiliikennejuopumuksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Helsingissä 17 päivänä kesäkuuta 2009

Pertti Hemmilä /kok